

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus XLI. De Possessore bonæ fidei & restituione fructuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

C A S U S X L I .

De Possessore bonæ fidei & restitutione fructuum.

Wilhelmus Theologus interrogatur, ad quid teneatur possessor bonæ fidei, an satisfaciat restituendo pretium rei existentis. 1. Quid si rem alienam consumpsit, vel in remunerationem aliquid accepit. 2. Quid si rem alienam miscuit sua. 3. Vel in proprio & alieno agro aliena frumenta seminavit. 4. Quid si fur pecunias suis mixtas tibi donet. 5. Si rem alienam vendas, an Domino comparenti tenearis dare acceptum pretium. 6. 7. Quid si pretium sit furtivum. 8. Quid si utens veste & vino alieno pepercit suo pretiosiori. 9. Ad quales fructus teneatur possessor bonæ vel malæ fidei, & quas expensas valeat deducere. 10. & seq. An vendens rem alienam fiat Dominus pretii. 16. Quid si res emptori pereat, an venditor resciscens fuisse rem alienam teneatur ei reddere pretium. 17. Quid si elocasti equum alienum, quem Dominus non erat elocaturus, vel econtra: quid si ideo carius elocasti, quia eum fecisti exerceri in palestra. 18. An teneatur ad fructus, quos percipere neglexit, & Dominus vel non erat, vel erat illicitè percepturus. 19. Quid si ideo plures fructus percepit, quia agrum melioravit, etsi fructus perierint. 20. Quid si circa rem habeat malam, circa fructus bonam fidem. 21. In cultura agri impendit sex aureos, cum Dominus tantum erat impensurus tres, vel econtra. Aut coactus fuit equum alienum ab hoste ereptum redimere. 22.

An

An possit deducere expensas litis super re aliena sibi intentata, & quid si tempore litis res vitietur, vel fructus consumantur. 23. Quid si questor nomine Domini sui empturus vel reluiturus pensionem annuam Domino ignorante uno anno citius eam emat vel reluat, an pensionem istius anni tanquam fructum industrialem sibi retinere possit? 24. Pro resolutione.

QUÆR. I. Ad quid teneatur, qui possidet rem alienam bonâ fide?

R. Extra casum præscriptionis tenetur restituere ipsam rem & fructus existentes (de quibus infra) vel in quantum ex re aliena factus est ditior. Est iterum Regula universalis & certa. S. Thom. 2. 2. q. 6. Ratio est, quia possessor bonæ fidei Domino rei nullam fecit injuriam, ergo non tenetur plus restituere, quam de facto possideat, & in quantum ditior effectus est. Dicitur autem ditior factus, si ratione rei alienæ plus habeat in bonis suis, quam habuisset sine ea, ut si consumendo rem alienam pepercit suæ, si alienam gratis acceptam vendidit, permutavit, &c. Dixi: Tenetur restituere ipsam rem, si existat, & quidem in individuo, nec sufficit dare pretium æquivalens, non enim Dominus invitus cogi potest sine causa permutare vel vendere rem suam, idque ex genere suo esse peccatum mortale, patet exemplo Naboth. 3. Reg. 21. Unde

Deduces sequentia: 1. Si possessor bonæ fidei rem alienam suâ culpâ neglexerit, destruxerit, prodigè consumplerit, gratis donaverit, non donaturus aliam, si illam non habuisset, &c. ad nihil tenetur, quia non est factus ditior; unde si dono acceperis anulum alienum pretiosum vel raram picturam, eamque dones Prin-

E e ;

cipi,

cipi, alioquin nihil daturus, Princeps quidem comparente Domino tenetur reddere annulum vel picturam, tu verò ad nihil teneris; *Nec obstat*, quòd fortè aliquid in gratiarum actionem à Principe receperis, quia id accepisti non ut rei pretium, sed gratis pro bono affectu, qui ut inculpabiliter conjunctus cum re aliena erat dignus remuneratione.

3. 2. Qui alienum frumentum, pecuniam, oleum, vinum ita miscuit rei suæ saltem potiori aut valdè notabili, ut discerni & separari non possint, ex dispositione legum fit Dominus rei mixtæ, & quidem si id fecerit bonâ fide, solum tenetur, in quantum factus est ditior, ut si vinum gratis acceptum suo miscuit, debet solvere ejus valorem, si pretio emerit, ad nihil tenetur, quia non est factus ditior; si mixtio facta sit malâ fide, tenetur restituere valorem rei & omne interesse; idem est, si rem alienam bonâ fide feceris tuam per accessionem, ut si in tuo fundo seminasti aliena frumenta, ædificasti domum, plantasti alienas arbores jam radicatas, vel bonâ fide in rem alienam induxisti novam speciem, v. g. ex alienis arboribus fecisti asseres, sis quidem Dominus asserum, sed cum obligatione restituendi, in quantum factus es ditior; imò si ordinariâ arte nova species tolli & ad priorem formam reduci possit, nequidem sis Dominus, ut si ex alieno argento vel auro facias scyphum, ex alienis asseribus facias navim, quia eâdem arte scyphus iterum in argentum vel aurum conflare & navis in asseres dissolvi potest; idem probabilius est de omni specificatione facta malâ fide, tunc enim inducens speciem non acquirit rei dominium. L. 3.

§. 3.

§. 3. ff. ad exhibendum; sed tenetur ipsam rem cum omni damno & lucro cessante restituere. V. dicta Cas. 22. à n. 21.

3. Si in alieno agro aliena frumenta sevisi, Dominus agri fit Dominus frugum, nec tibi tenetur quidquam reddere, nisi expensas & laborem; illi autem, cujus frumentum fuerat, tenetur reddere æquivalens, quia in tantum fuit factus ditior; si ager fructus non ferat, ad nihil tenetur, quia ditior ex re aliena effectus non est.

4. Si rem alienam cum aliena miscuisti, non sis earum Dominus, sed quælibet retinet priorem Dominum, idem est, si misceantur casu vel utriusque Domini consensu. L. adeo ff. si voluntas & instit. de rerum divisione. §. si duorum.

5. Si fur pecuniam vel frumenta ablata permutationem fecerit sua & tibi donet, tutò retinere potes, quia non sis ditior ex re aliena, sed ex re pertinente ad furem; quòd si fur propterea te sciente fieret impotens restituere, juxta Molin. Castrop. de just. com. d. 1. p. 14. adhuc licitè retines, quia non induxisti furem, ut tibi daret, ideòque causa non es, quòd fur fiat impotens, sed ex justa causa scilicet propter tuam utilitatem permittis illam impotentiam. Hæc sententia est probabilis; oppositum tamen videtur probabilius. Ratio est, quia fur tunc justè dare non potest, idque tu scis, ergo acceptando donum cooperaris ejus injustitiæ, & es causa, quòd fur fiat impotens solvere debitum justitiæ, neque sola tua utilitas videretur causa sufficiens cooperandi furis peccato & alterius damno. V. Cas. 46. n. 11.

6. Si rem alienam bonâ fide possideas titulo 6.

gratuito, illamque vendas, teneris totum pretium restituere Domino ex post comparenti, etiam si per mixtionem pretium feceris tuum, quia in tantum ex re aliena es factus ditior, nisi forte ex tua industria vendidisses pretio extraordinario, tunc posses id, quod respondet industriae, retinere; secus est, si excessus pretii proveniat ex re ipsa, cujus valor in-vel extrinsecè crevit; ut, si ex pullo equino gratis tibi donato factus est equus, aut frumentum alienum ob annonae penuriam summo vendidisti pretio, debes deductis expensis necessariis & utilibus totum restituere pretium; nam res semper est Domini, & Domino valet, quancumque valet, & factus es ditior non ex sola tua industria, sed praecipue ex re aliena.

7. Si habeas rem alienam titulo non lucrativo, v. g. emisti bonae fide equum Caji à Titio, eumque iterum vendis Sempronio; si Cajus probet esse suum, tenetur eundem Sempronius reddere; tu verò teneris Sempronio emptori reddere pretium, etiam si illud perdidideris vel pecuniae tuae indiscernibiliter miscueris, idque non ex re accepta vel injusta acceptione, sed vi contractus venditionis, ex quo venditor emptorem obligatur servare indemnem, seu praestare evictionem: si emptor non compareat, non teneris Domino equi dare acceptum pretium, quia possessor bonae fidei tantum teneris ex re accepta reddere ipsam rem alienam, si adhuc existat, vel in quantum est factus ditior; sed equus non amplius apud te existit, neque ex eo factus es ditior, cum pro eo aequale pretium dederis, ergo. *Vasq. Molin. dis. 378. Bonac. Less. Lug. Viva op. 2. q. 2. a. 3.*

8. Si

8. Si fur pecuniis furtivis emat mercem, venditor tenetur Domino comparenti restituere pecunias, si adhuc impermixtæ existant, etsi à fure nequeat recipere mercem suam, quia res, ubicunque existit, clamat suam Dominum, quòd, si venditor pretium bonâ fide miscuerit suis pecuniis, ad nihil tenetur, non ex re accepta, quia pecuniam per mixtionem fecit suam juxta *L. si alieni nummi ff. de solut.* neque ex pecunia furtiva factus est ditior, quia pro ea dedit mercem æquivalentem; neque ratione injustæ acceptationis, quia processit bonâ fide. Plura de merce & pretio furtivo dicam suo loco.

9. Qui vestem pretiosam gratis bonâ fide acceptam attrivit, tenetur Domino comparenti solum restituere vestem, ut nunc est, & in quantum pepercit simili vesti propriæ. Quòd, si vestem pretio emit & attrivit, satisfacit reddendo solam vestem attritam, quia in nullo factus est ditior. Si consumens vinum alienum pepercisti proprio pretiosiori, non teneris reddere nisi valorem vini consumpti, plus enim alteri non debetur, & quòd peperceris rei pretiosiori, est per accidens ex tua industria.

QUÆR. II. Quid circa restitutionem fructuum?

R. Seqq. 1. Fructus alii sunt naturales, alii mixti, alii industriales; *naturales* sunt, qui proveniunt ex ipsa re, absque ullo ferè hominum labore vel industria, uti fœtus animalium, lana ovium, ligna cædua, herbæ, gramina, &c. *L. fructus 45. ff. de usur.* *Industriales* sunt, qui præcipuè proveniunt ex industria humana, re alienâ se habente ut instrumentum, ut, si alienâ falce pro stipendio labores, alienâ pecuniâ lu-

das, negotieris, aut censum emas, lucrum inde resultans censetur fructus industriæ. *Fructus mixti* sunt, qui producuntur & naturâ & industriâ notabiliter concurrente, ut legetes ex agris, uva ex vineis, &c. Alius item dicitur fructus civilis, eò quòd in foro civili habeatur tanquam fructus, ut sunt; pretium elocationis, pensiones, mercedes, salaria, &c. Sed hi fructus reducuntur ad naturales, industriales vel mixtos, prout res ipsa vel industria ad eos magis vel minus concurrunt. Denique alii *fructus dicuntur pendentes*, putà, qui in rebus, in quibus nascuntur, adhuc existunt: alii *percepti*, qui jam separati sunt à re, à qua proveniunt, etsi fortè adhuc jaceant, ubi creverunt; alii *percipiendi*, qui percipi potuerunt, non autem sunt percepti.

11. 2. Possessor bonæ fidei tenetur restituere omnes fructus naturales adhuc existentes, vel si non extent, in quantum ex iis factus est ditior, sive res apud Dominum illos fructus erat habitura, sive non. *Ratio* est, quia isti fructus proveniunt ex ipsa re, non ex industria possidentis; sicut ergo res ipsa, sic & fructus sunt Domini, quia res fructificat suo Domino: excipe, nisi sint legitimè præscripti, fructus enim tanquam quid mobile triennio, res verò immobiles velut fundus, ager &c. inter præsentis decennio cum titulo præscribuntur; unde pater fundum sæpè restituendum esse (scilicet si per octo vel 9. annos tantùm fuerit possessus) non tamen fructus etiam existentes, utpote triennali possessione præscriptos.

12. 3. Possessor bonæ fidei tenetur etiam restituere fructus mixtos, in quantum sunt naturales, non tantùm perceptos aut consumptos à tem-

tempore motæ litis, ut clarè habetur *L. 22. Cod. de rei vindicat.* sed probabilius etiam perceptos ante contestationem litis; est communis Theologorum contra modernos jurisperitos, qui non improbabiliter docent, possessorem bonæ fidei omnino liberum esse, si fructus mixtos ante litem motam consumpsit, etiamsi ex iis sit factus ditior, fateturque Sanchez juxta hanc sententiam in foro externo pronuntiarî. *Ratio* nostra est; fructus mixti, in quantum sunt naturales, proveniunt ex ipsa re, & sunt ejusdem conditionis cum naturalibus; sicut ergo hi juxta omnes restitui debent, in quantum possidens ex iis factus est ditior, sic & mixti secundum partem, secundum quam sunt naturales; *Et locupletari non debet aliquis cum alterius jactura, Reg. juris 48. in 6.*

4. Nec bonæ, nec malæ fidei possessor tenetur restituere fructus industriales, aut fructus mixtos, in quantum respondent industriæ. *Ratio est*, quia hi fructus non proveniunt ex ipsa re, sed ex industria; sicut ergo industria pertinet ad eum, qui eam ponit, sic & fructus ex ea proveniens; unde fur, qui alienâ pecuniâ ludit vel negotiatur, lucrum inde perceptum restituere non obligatur; cum enim pecunia ex se non sit fructifera, lucrum mediante eâ acquisitum est fructus industriæ.

5. Possessor malæ fidei tenetur restituere omnes fructus naturales & mixtos, in quantum sunt naturales deductis expensis, sive ex iis factus sit ditior sive non, sive dominus eos erat percepturus sive non, sive cum culpa ejus perierint sive non: *Ratio est*, quia omnes illi fructus pertinebant ad Dominum rei, qui iis per injustam deten-

detentionem possessoris fuit iniquè privatus; ergo restitui debent. Quos tamen nec ipse percepit, nec Dominus erat percepturus, hos compensare non tenetur, quia in his Dominus damnum passus non est.

Dixi: Deductis expensis: Quæ possunt esse in triplici differentia; primò sunt *necessaria*, sine quibus res periret, deterioraretur, aut fructum nullum afferret. 2. *Utiles*, quæ faciunt, ut res sit melior, vel majorem fructum afferat. 3. *Voluntaria vel voluptuose*, quæ quidem conducunt ad majorem rei ornatum vel voluptatem, ut picturæ, statuæ, artificiosi fontes, solaria, &c. non tamen causant majorem fructum, &c. quoad duas primas expensas communis est sententia, quòd eas Dominus in conscientia teneatur remittere, & si nolit, posse tandiu in pignus retineri rem ejus, usque dum eas compenset; quia æquum non est, ut Dominus plus recipiat, quàm damnificatus sit, & cum alterius damno locupletetur; idem est de compensatione laboris & industriæ, quam possessor pro conservatione vel melioratione rei facere debuit: si enim illa adhibita fuissent ab extraneo, & soluta à possessore, deberet Dominus eas solvere tanquam expensas necessarias vel utiles; ergo etiam, si possessor ea in propria persona præstiterit. Nec obstat, quòd leges possessori malæ fidei negent actionem petendi expensas; nam id statuunt in pœnam delicti, ideòque in conscientia non obligant ante sententiam. Si tamen res apud Dominum existens non indiguisset ejusmodi expensis, nec Dominus eas erat fracturus, eas deducere nequidem potest possessor bonæ fidei, quia non sunt Domino utiles, ut latius explicata-

plica-

plicabitur infra. Expensæ voluntariæ, nisi forsan Domino rei sint damnosæ, aut fructus rei impediunt, etiam deduci possunt, in quantum faciunt rem in æstimatione prudentum meliorem, pluris vendibilem vel elocabilem, aut si salvâ re separari possint, ut portæ, fenestræ, statuæ, horologia, insignia, &c. alienis prædiis affixa, id tam bonæ quàm malæ fidei possessori permissum est. Ex his pro ulteriori Resolutione Casûs

Duces seqq. 1. Si vendas rem alienam, si ^{16.} ve bonâ, sive malâ fide, sis Dominus pretii, ex *L. si vias 48. §. ult. ff. de furtis*; & quamvis videatur esse error in substantia, propterea quidem contractus non est simpliciter validus, hoc tamen non obstat, quo minùs ex dispositione legum aliquem effectum habere possit. Hinc qui tale pretium à te accepit, illud etiam impermixtum retinere potest: si autem Dominus repetat rem suam, teneris ex contractu venditionis emptorem servare indemnem, eidemque pretium restituere, etiamsi rem alienam vendideris bonâ fide.

2. Si bonâ vel malâ fide vendam triticum alienum, quod emptori in via furto perit, non teneor emptori, postquam rescit triticum fuisse alienum, reddere pretium; quia venditor ex *L. cit.* fit Dominus pretii, & emptor habebatur tanquam verus rei Dominus, & æqualiter ei perisset, quamvis habuisset verum rei Dominium; ergo defectus dominii non fuit causa, quòd perierit.

Dices 1. Contractus est nullus, quia vendi- ^{17.} disti rem alienam & vitiosam, ergo non sis Dominus pretii, ergo teneris illud restituere. 2. Si ven-

vendas vitrum pro gemma, si probet emptor fuisse vitrum, teneris pretium restituere, etiam si vitrum casu apud emptorem perierit. 3. Venditor tenetur emptorem servare indemnem, sed hoc non facit, nisi reddat pretium, ergo. *¶*
Ad 1. Contractus est nullus ex una parte, scilicet ementis C. ex parte vendentis N. nam vendens ex dispositione legis cit. fit Dominus pretii, etsi emens non fiat Dominus mercis. *Ad 2.* Est error in substantia, & contractus ex utraque parte nullus, & traditur res vitiosa; triticum autem alienum non est vitiosum, quia emptori est æqualiter utile ac si esset proprium, & ipsi perit ut Domino: & si argumentum teneret, deberem emptori restituere pretium, etiam si frumentum alienum jam consumpsisset, quia tradidisssem rem alienam & consequenter vitiosam. *Ad 3.* Venditor debet emptorem servare indemnem, si rem alienam coactus fuerit restituere Domino C. si eam ut Dominus consumpserit, vel apud ipsum tanquam apud Dominum perierit N.

18. 3. Si elocasti equum alienum, teneris pretium elocationis unà cum equo, detractis tamen expensis, Domino restituere, quamvis Dominus equum non erat elocaturus; quia hic fructus præcipuè provenit ex re aliena: si verò Dominus erat equum suum elocaturus, tu verò non elocaveris; si es possessor malæ fidei, adhuc teneris lucrum elocationis, quod Dominus erat percepturus, restituere: quia injustè detinendo equum es causa, quòd Dominus lucrum illud non percipiat. Secus si es possessor bonæ fidei, quia tunc non es causa injusta talis damni. Si eloces rem alienam non elocari solitam

tam

ram, v. g. vestem pretiosam, torquem auream &c. adhuc teneris pretium elocationis Domino restituere, sive sis bonæ, sive malæ fidei possessor; quia non datur pro industria, sed pro usu ipsius rei, quæ suo Domino fructificat: e contra, si idè equum cariùs eloces, quia tuis expensis fecisti eum in palæstra exerceri, vel cariùs eloces alienam domum, quia eam tuâ supellectile exornasti, &c. non teneris hunc excessum elocationis dare Domino, quia non est fructus rei, sed tuæ industriæ.

4. Possessor bonæ fidei non tenetur restituere fructus, quos ex re aliena percipere potuit, sed neglexit; non enim obligatur ex re accepta, quia nihil accepit, neque ex injusta damnificatione, quia nulla injuria formalis intervenit. E contra possessor malæ fidei tenetur restituere omnes fructus, quos Dominus licitè erat percepturus, etiam si ipse nec perceperit, nec percipere potuerit. Ratio est, quia injustè detinendo rem alienam est causa, quòd Dominus illos fructus non perceperit. Dixi, quos Dominus licitè erat percepturus: quia lucrum, quod Dominus licitè percipere non potuit, non teneris compensare, ut si Dominus pecuniam à te furto ablatam erat expositurus ad usuras, vel servam suam locaturus ad luxurias, quia nullum jus habet ad ejusmodi actiones, & impediendo ab actione peccaminosa nullam ei facis injuriam.

5. Si possessor malæ fidei rem intrinsecè melioravit, v. g. in alieno fundo plantavit arbores, quas Dominus non erat plantaturus, sive recipiat, sive negligat recipere fructus in iis natos, tenetur eos Domino fundi compensare;
o idem

idem est, si malâ fide stercoravit agros, itâ ut loco sex jam producant 12. modios, tenetur deductis expensis restituere omnes 12. modios, etiam si casu apud ipsum perierint. Ratio est, quia melioramentum illud intrinsicum statim, ut positum fuit, erat Domini, debebatque unâ cum fundo restitui Domino; ergo illud injustè detinens tenetur ad omnia damna inde orta, inter quæ est jactura fructuum, &c.

21. 6. Si quis malâ fide detineat rem, bonâ autem fide putet se fructus facere suos, si fructus non ampliùs extent, neque ex iis factus sit ditior, neque Dominus eos erat percepturus, non tenetur eos compensare, quia Dominum in iis formaliter non damnificavit; si Dominus eos erat percepturus, tenetur eos compensare, quamvis ex iis non sit factus ditior. Ratio est, quia hoc damnum secutum est ex injusta rei detentione.

22. 7. Expensas extraordinarias, quas Dominus non erat factururus, probabiliùs non potest deducere etiam possessor bonæ fidei, ut si in colendo alieno agro, eò quòd non habueris equos proprios, exposuisti sex aureos, Dominus autem tantùm erat expositurus tres, non potes deducere, nisi tres, quia reliqui Domino non fuerunt utiles, colligitur ex *L. si fundo de rei vindicat.* Sed quid, si Dominus debuisset exponere sex, tu autem exposuisti tantùm tres? *R.* Id pertinere ad bonam fortunam Domini, nec propterea tibi quidquam retinere potes. Idem est, si bonâ fide emisti eliena frumenta, quorum vecturæ impendisti 4. aureos, quos Dominus non erat impensurus; vel in cultura alieni agri tibi præ labore moriatur equus, aut denique

inique equus alienus tibi fuit ab hoste sublatus, à quo redimere debuisti, non tenetur Dominus has expensas utpote sibi inutiles tibi refundere. *Nec dicas*: expensæ redemptionis fuerunt necessariæ pro conservatione rei alienæ, & redimens utiliter gessit negotium Domini; ergo has expensas tenetur Dominus restituere. *R. N. assumptum*: Expensæ illæ erant tantum per accidens necessariæ; nam, si res apud Dominum mansisset, pro sui conservatione non indiguisset ejusmodi expensis, ut supponitur, & quia equum non redemit ut alienum cum animo restituendi, non egit rem Domini, sed propriam.

2. Si possessor malæ fidei non percepit fructus 23: ex re aliena, dubitat autem, an Dominus eos erat percepturus, si dubium vincere non possit, tenetur tantum pro rata dubii; si malâ fide cum Domino rei litiges, non tantum rem cum fructibus, sed & omnes expensas litis teneris Domino refundere, ut patet. Si bonâ fide litigasti, non teneris Domino, etsi rem suam eviceris de expensis litis, neque etiam tuas expensas deducere potes, quia non fuerunt Domino utiles, nisi ratione rei alienæ sustinueris litem à tertio, quam Dominus rei etiam sustinere debuisset; tunc enim utiliter egisses rem Domini, eandem contra iniquum petitorum defendendo: imò possessor bonæ fidei post litem intentatam in tantum fit malæ fidei, ut si à tempore litis rem vel fructus consumat, teneatur ex injusta acceptione rem unâ cum fructibus & omni interesse Domino compensare.

9. Qualiter ille, qui pro altero emit, ven- 24
F f dit,

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

dit, negotiatur, titulo fructus industrialis aliquid sibi retinere possit vel non possit, dixi Cas. 31. à num. 8. Sed quid, si Quæstor Caji sciat, quòd Caju pro mille aureis apud Quæstorem existentibus velit emere censum 50. aureorum, Quæstor autem hunc censum uno anno citius emat Domino ignorante, an 50. aureos isto anno ex censu provenientes tanquam fructum industrialem sibi retinere potest? R. Si emerit censum istum sibi seu suo nomine & periculo, peccat quidem utendo pecuniâ alienâ Domino invito; fit tamen Dominus lucri, sicut fur, qui negotiatur vel ludit pecuniâ alienâ; cum enim pecunia ex se non sit fructifera, ille fructus non ex pecunia, sed ex negotiatione seu emptione censûs provenit; si verò censum emat nomine sui principalis, etiam huic debetur lucrum seu pensio. Idem est, si nomine sui principalis empturus pensionem 40. aureorum, eâdem pecuniâ alibi emat pensionem 50. aureorum: similiter, si Quæstor sciat, quòd Dominus velit redimere, & obnunciet uno anno citius Domino ignorante, qui postmodum per Quæstorem suum jubet solvi mille aureos & unius anni pensionem, Quæstor hanc pensionem retinere non potest, quia obnunciatio facta est nomine principalis; si enim non processit ex præsumpta ejus voluntate, est invalida, & pensio adhuc debetur Domino censûs. *La Croix*

l. 3. p. 1. n. 1040.

CASUS